

Promemoria

Datum 2024-04-29
Författare Finansinspektionen

FI dnr 24-478

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm
Tel +46 8 408 980 00
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Kalibrering av den känslighetsbaserade stresstestmetoden i ÖUP 2024

Introduktion

Finansinspektionen (FI) ska i samband med en översyn- och utvärderingsprocess (ÖUP) bestämma lämpliga kapitalbasnivåer för ett institut (nedan bank). Myndigheten ska därefter underrätta banken om skillnaden mellan dessa nivåer och kapitalbaskraven enligt tillsynsförordningen, tillsynslagen (pelare 2-kraven) och lagen om kapitalbuffertar. Dessa underrättelser kallas för pelare 2-vägledning.

Finansinspektionen har publicerat en övergripande ansats för bedömningen av pelare 2-vägledning för svenska banker.¹ Ansatsen utgår ifrån ett schabloniserat stresstest som FI sedan gör eventuella affärsmodells- eller institutspecifika justeringar av. Därefter väger vi in andra kvalitativa bedömningsgrunder, varpå den slutliga nivån på vägledningen fastställs utifrån en samlad bedömning.

Denna promemoria beskriver den kalibrering och de metodval som ingår i den känslighetsbaserade stresstestmetod som FI använder vid bedömning av lämplig storlek på pelare 2-vägledningen i ÖUP från den 29 april 2024.

FI kommer att se över kalibreringen årligen.

¹ För mer information se metodpromemorian ”Uppdaterad ansats för att bedöma pelare 2-vägledningen för svenska banker” (FI dnr 23-9797), maj 2023, FI.

Utgångspunkt för stresstestet

Analysen och bedömningen av lämpliga stressnivåer har gjorts utifrån bankernas balansräkning och kapitalställning det fjärde kvartalet föregående år. Den underliggande intjäningen utgår från ett genomsnitt för resultaträkningen justerat för förändringar i totala tillgångar under den senaste treårsperioden (basår).

Utfallet i stresstestet beräknas som den största minskningen av kärnprimärkapitalrelation och bruttosoliditetskvoten under den treåriga stressperioden.

Metoden utgår generellt sett från en statisk balansräkning, se undantag för de tre storbankerna längre ner.

Kalibrering av det schabloniserade stresstestet

Liksom nämns ovan genomförs stresstestet i flera steg. I det första steget är metoden helt schabloniserad i den mån att samma kalibrering och antaganden appliceras för samtliga banker.

I stresstestet gör FI antaganden om förändringar av olika riskparametrar. De parametrar som stressas och den exakta kalibreringen finns i Tabell 1 nedan.

Tabell 1. Kalibrering av det schabloniserade stresstestet

Riskparameter	Typ av stress	Omfattning av stress
Räntenetto	Minskning av räntenetto	Räntenettet minskar med 30% jämfört med 3-årsgenomsnitt.
Provisionsnetto	Minskning av provisionsnetto	Minskning med 20% år 1 i stress jämfört med 3-årsgenomsnitt (om positivt 3-årsgenomsnitt), stressen minskar till 10% år 2 och 5% år 3.
Finansnetto	Minskning av finansnetto	Minskning med 50% jämfört med 3-årsgenomsnitt (om positivt).
Leasingnetto	Minskning av leasingnetto	Minskning med 20% jämfört med 3-årsgenomsnitt.
Övriga intäkter	Minskning av intäkter från utdelningar	Minskning med 100% jämfört med 3-årsgenomsnitt.
Övriga intäkter	Minskning av intäkter från dotterbolag, samriskföretag och intressebolag	Minskning med 50% jämfört med 3-årsgenomsnitt.

Kreditrisk	Ökning av kreditförluster	Kreditförlustkvoten år 1 i stress kalibreras som det högsta utfallet från två metoder. Se rubriken "Stress av kreditförluster".
Kreditrisk REA-IRK	Ökning av REA-IRK på grund av kreditriskmigration samt minskning på grund av fallerade lån	REA-IRK ökar 20% år 1 på grund av ökad kreditrisk i utlåningen. Ökningen dämpas på grund av tillämpning av riskviktsgolv i pelare 1 (svenska och norska bolån/CRE-exponeringar). Fallerade lån antas få REA-IRK = 0.
Kreditrisk REA-STA	Ökning av REA-STA	REA-STA ökar med 8% år 1 för utlåning till icke-finansiella företag och till bolån.
Operativ risk	Operativ förlusthändelse år 1	Förlust som motsvarar 4% av 3-årsgenomsnitt av nettointäkterna.
Skatt och utdelningar	Schablonantaganden för skatt och utdelning om företaget gör vinst	Skatten är 22% av vinst och utdelningen antas 30%.

Källa: FI.

Företagens räntenetto har i genomsnitt ökat kraftigt under de senaste åren i linje med stigande marknadsräntor. FI bedömer därför att räntenettet kan minska med 30% i stress, jämfört med en stress på 20% i ÖUP 2023.

Stress av kreditförluster

Kalibreringen av kreditförlusterna stress år 1 baseras på det största utfallet av två metoder:

1. Kalibrering med fasta kreditförlustnycklar.
2. Bankens historiska kreditförluster multiplicerat med en viss faktor.

Kreditförlustnycklar

Den första metoden utgår från en kalibrering med fasta kreditförlustnycklar, det vill säga förlustkvoter som inte är bankspecifika och är oberoende av region för motparten (se Tabell 2).

Tabell 2. Kalibrering av kreditförluster i stress, år 1

Procent av exponering vid fallissemang (EAD)

Finansiella företag	Icke-finansiella företag (SME)	Icke-finansiella företag (övrigt)	Hushåll (bolån)	Hushåll (övrigt)
0,50	1,10	1,10	0,70	1,70

Källa: FI.

Bankens historiska kreditförluster

Den andra metoden utgår från att bankens egna kreditförluster ökar med en förändringsfaktor i stress. Förändringsfaktorn är avtagande i sin natur, anledningen till detta är att en bank med redan höga kreditförluster inte ska få orimligt högra kreditförluster i stress.

Förändringsfaktor (FF) = 1 + exp(-x/10) där x är ett treårsnitt för bankens historiska kreditförluster som procent av utlåningen. Förändringsfaktorn blir således alltid en siffra mellan 1 och 2.

Stress av kreditförluster år 2 och 3

Stressen av kreditförlusterna år 2 och 3, relativt 3-års historiken, antas vara 50 respektive 25 procent av stressen år 1. Där stressen år 1 är den av de två ovan metoderna som ger högst utfall.

Kvantitativa justeringar av stresstestet

I ett andra steg gör FI eventuella affärsmodells- eller institutspecifika justeringar av stresstestet, där sådana är möjliga att kvantifiera. De institutspecifika justeringarna beror på institutets särdrag och kan därför inte preciseras på förhand. Men vissa justeringar följer direkt av en viss affärsmodell och är då tillämpbara för samtliga institut med samma eller liknande affärsmodell. Nedan beskrivs de justeringar som följer av affärsmodellen.

FI baserar denna analys bland annat på data som vi får i samband med informationsinsamlingen inom ramen för ÖUP eller riskgenomgångar med institutet.

Icke-statisk balansräkning (storbankerna)

Då icke-finansiella företag kan få svårt att förnya sin marknadsfinansiering kommer de i viss mån att behöva ersätta den finansieringen med befintliga kreditlinor eller nya lån i banker. Vi utgår från att balansräkningen för storbankerna växer med 3 procent år 1 i stress. Ökningen av utlåningen påverkar räntenettet, de riskvägda tillgångarna och exponeringsbeloppet för bruttosoliditet.

Beräkning av pensionsrisk (storbankerna)

FI gör en bedömning av pensionsrisken med hjälp av en känslighetsanalys där banken, separat för varje pensionsarrangemang som påverkar

balansräkningen, beräknar hur pensionstillgångar och pensionsskulder och därmed nettopensionstillgångar förändras år 1 i stress utifrån FI:s specifikationer för diskonteringsräntan och andra skuldantaganden, samt förändrad tillgångsvärdering.²

Diskonteringsränta Sverige

Beräknas genom ett viktat medelvärde av räntenivåer enligt kapital 4 i FFFS 2019:21 med följande vikter:

- Ränta med löptid 10 år: 25 procent.
- Ränta med löptid 20 år: 25 procent.
- Ränta med löptid x år, där x är institutets bedömning av pensionsskuldens trunkerade modifierade duration: 50 procent.

Övriga skuldantaganden Sverige

- Inflationsantagande: Riksbankens inflationsmål + 0,5 procent, det vill säga 2,5 procent.
- Lönetillväxt: Inflationsantagande + 2,5 procent, det vill säga 5,0 procent.

Tillgångsvärdering

- Aktier och aktiefondtillgångar minskar i värde med 25 procent.
- Blandfonder (räntebärande/aktier) minskar i värde med ca 15 procent beroende på de räntebärande tillgångarnas duration.
- Fastighetstillgångar minskar i värde med 25 procent.
- Räntebärande tillgångar ändrar värde proportionellt mot sin modifierade duration när räntan minskar med 0,5 procent.
- Övriga tillgångar minskar i värde med 25 procent.

Hantering av geografisk koncentrationsrisk (sparbanker)

FI bedömer att sparbankerna har viss geografisk koncentrationsrisk i sin utlåning och antar därför att deras kreditförlustkvoter är 30 procent högre än vad som motiveras utifrån kalibreringen från den aggregerade kreditförlustnyckeln (se Tabell 3).

² Se Bilaga 2 i metodpromemorian för ytterligare beskrivning av stress av pensionsrisker.

Tabell 3. Kalibrering av kreditförluster i stress för sparbanker, år 1

Procent av exponering vid fallissemang (EAD)

Finansiella företag	Icke-finansiella företag (SME)	Icke-finansiella företag (övrigt)	Hushåll (bolån)	Hushåll (övrigt)
0,65	1,43	1,43	0,91	2,21

Källa: FI.

Stress av provisionsintäkter (sparbanker)

Sparbankerna har i många fall stora volymer bolån som ges ut via Swedbank Hypotek. Ränteintäkterna från bolånetagarna slussas från Swedbank Hypotek till sparbankerna och redovisas som provisionsintäkter i form av utlåningsprovision. De eventuella kreditförluster som uppstår för lånen täcks genom att Swedbank Hypotek minskar på provisionsbetalningarna till respektive sparbank.

FI har tillgång till storleken på den exponering (EAD) som finns på Swedbank Hypoteks balansräkning för de lån som förmedlas från respektive sparbank. Vi justerar provisionsintäkterna för respektive sparbank genom att minska provisionsintäkterna från Swedbank Hypotek motsvarande storleken på kreditförlusterna, i kronor. Något som i sin tur minskar sparbankens provisionsnetto (detta kan dock aldrig bli negativt). Därefter stressas provisionsnettot exklusive utlåningsprovisionsintäkterna med samma faktor som i den schabloniserade stressen.